

ÉLETMINŐSÉG ROMLÁS/RONTÁS

BOLDOGTALANOK SOKFÉLESEGE-EGYSÉGE

A FÖLDI-ÉGI POKLOK NAGY JENCIKLOPÉDIÁJA

Esetek és elvek – tünet, diagnózis, terápia

Kulcsszó- és mondattár: idézetek és ötletek

Arany János

A FÜLEMILE

Hajdanában, amikor még

Így beszélt a magyar ember:

Ha per, úgymond, hadd legyen per!

(Ami nem volt épen oly rég) -

Valahol a Tiszaáton

Élt egy gazda: *Pál* barátom,

S *Péter*, annak tőszomszédja;

Rólok szól e rövid példa.

Péter és Pál (tudjuk) nyárban

Összeférnek a naptárban,

Könnyű nekik ott szerényen

Megárvulni egy gyékényen;

Hanem a mi Péter-Pálunk

Háza körül mást találunk:

Zenebonát, örök patvart,

Majd felfordítják az udvart;

Rossz szomszédság: török átok,

S ők nem igen jó barátok.

Ha a Pál kéménye füstöl,

Péter attól mindjár' tüszköl;

Ellenben a Péter tyukja

Ha kapargál

A szegény Pál

Háza falát majd kirugja;

Ebből aztán lesz hadd-el-hadd,

Mely a kert alá is elhat!

Ez sem enged, az se hagyja,

S a két ház kicsínye, nagyja

Összehorgolnak keményen,

Mint kutyájok a sövényen

Innen és túl összeugat

S eszi mérgében a lyukat.

De, hogy a dologra térjek,

Emberemlékezet óta

Állott egy magas diófa,

Díszelő a Pál kertjének.

A szomszédba nyult egy ága,

Melyet Péter, minthogy róla

A dió is odahulla,

Bölcsen eltűrt, le nem vága.

Történt pedig egy vasárnap,

Hogy a fentírt fülemile

Ép' a közös galyra üle,

Azt szemelvén ki oltárnak,

Honnan Istent jókor reggel

Magasztalja szép énekkel:

Megköszönve a napot,

Melyre, im, felvirradott.

A sugárt és harmatot,

A szellőt és illatot;

A fát, melynek lombja zöld,

A fészket, hol párja költ,

Az örömet, mely teli

Szivecskéjét elteli;

Szóval, ami benne él

S mit körében lát, szemlél,

Azt a pompát, fényt és szint,

Mely dicsőség

- Semmi kétség -

Ő érte

Jött létre

Csupán ő érette, mind!

Elannyira, hogy Pál gazda,

Ki gyönyörrel ott hallgatta,

Így kiáltott örömében:

„Istenem uram,

Beh szépen

Fütyöl ez az *én madaram!*”

„Kendé bizony az árnyéka!

Mert olyat mondok, hogy még a...”

Hangzik átal a sövényen

Egy goromba szó keményen.

„Hát kié - pattogja Pál -

Mikor az én fámra száll?”

„De az én portámon zengett:

Hogy illetné a *fütyty* kendet!”

Pál nem hagyja: őtet uccse!

Péter ordit: ő meg úgyse!

Többrül többre, szórul szóra,

Majd szitokra, majd karóra,

Majd mogorván

Átugorván

Ölre mennek, hajba kapnak;

Öröme a szent napnak

Egymást ugyan vérbe-fagyba, -

Hanem a *just* mégsem hagyva.

Pál azonban bosszut forral,

És ahogy van, véres orral

Megy panaszcra, bírót búsit,

S melyet a vérszenny tanúsít

A bántalmat előadja.

Jogát, úgymond, ő nem hagyja,

Inkább fölmege a királyig

Térden csúszva: de a füttyöt,

Mely az ősz diófáru jött,

Nem engedi, nem! halálíg.

Nyomatéku egy tallért dob

Az igazság mérlegébe,

Mit a bíró csúsztat a *jobb*

Oldalon levő zsebébe.

Pétert sem hagyá pihenni

A nagy ártatlan igazság:

Nem rest a bíróhoz menni

Hogy panaszát meghallgassák.

Így s úgy történt, - elbeszéli,

Övé a fütty, ő azt véli:

Nincs vármegye,

Ki elvegye,

Nincsen törvény, nem lehet per,

Hisz azt látja Isten, ember! -

De, hogy a beszédet össze

Annál jobb rendben illessze,

Az ütlegből sokat elvesz

És a joghoz egy tallért tesz,

Mely is a birói zsebben

Bal felől, a szív iránt,

Meghuzódik a legszebben.

Felderűle a kívánt

Nap, mely a vitát eldöntse,

Hogy a fülemile-pörben

Kinek szolgál a szerencse.

Ámde a bírót most cserben

Hagyja minden tudománya,

És ámbátor

Két prokátor

Minden könyvét összehányja,

S minden írást széjjeltúr is:

Ilyen ügyről,

Madárfütyről,

Mit sem tud a *corpus juris*;

Mignem a bíró, haraggal

Ráütvén a két zsebére

S rámutatván a két félre,

Törvényt monda e szavakkal

A szegény fülemlére:

Hallja kendtek!

Se *ide* nem, se *oda* nem

Fütyöl a madárka, hanem

(Jobb felől üt) *nekem* fütyöl,

(Bal felől üt) s *nekem* fütyöl:

Elmehetnek.

*

Milyen szép dolog, hogy már ma

Nem történik ilyes láрма,

Össze a szomszéd se zördül,

A rokonság

Csupa jóság,

Magyar ember fél a pörtül...

Nincsen osztály, nincs egyesség

Hogy szépszóval meg ne essék,

A testvérek

Összeférnek,

Felebarát

Mind jó barát:

Semmiségért megpörölni,

Vagy megenni, vagy megölni

Egymást korántsem akarja.

De hol is akadna ügyvéd

Ki a *fülemile füttyét*

Mai napság felvállalja!?

(1854.)

*

Élettartósítás

Hosszabb időre kivonja magát a forgalomból,

Megkíméli magad az élet viharaitól, próbáitól,

S a végén megdöbben: csak egy aszott lény lett!

„Bolond nem vagyok”

Azért nem fordulsz tartós lelki válságban máshoz,

Mert a saját hajadnál fogva is kihúzod magad a kakiból?

És mifelénk amúgy is azt tartják, hogy az nem normális,

Aki ideggyógyászhoz/pszichiáterhez fordul, pláne jár...

*

Tanács: kérés és elfogadás

Aki megalázza magát, az felmagasztaltatik –

A tanácskérés is egyfajta elismerése az önerőtlenségnek,

Ami persze szakmai dolgokban nyilván könnyebben megy,

Pláne, ha nem a te szakmádat, szakértelmed érinti...

De életviteli dolgokban sokszor hiszed azt,

amit Descartes mondott a józan ész jól elosztottságáról...

*

Mindent vagy semmit?

Kiskorodban mindent kifecsegtél magatokról,

Majd miután anyukád rád szólt, hogy hallgass,

Nemcsak a szennyest, a tisztát sem teregeted ki...

Öregedő agglegény vagy,

Aki azért még szeretne társat találni -

Az idő nem neked, sőt ellened dolgozik:

Minél tovább vársz, annál nehezebb lesz!

(Gyakorlat híján csökkenő alkalmazkodóképesség)

*

A hős csapdája

Mivel te sem vagy meggyőződve arról,

Hogy az ügyért érdemes ekkora áldozatot hozni

(biztonságod, családotod egzisztenciáját, nyugalmát)

Ezért mindenki mást szar gyáva alaknak tartasz,

S a permanens önimádatodban sütkérezel:

Egyedül csak te nem vagy megalkuvó nyárspolgár...

*

A Hatalom ravaszsága

Ha nem tudja legyőzni, legyűrni mozgalmad,

Vagy nem tudja megosztani, szétzilálni, lejáratni,

Akkor lopva az élére áll, s átveszi a vezetését,

S így ő lesz magának a saját kritikusa, ellenzéke...

*

Besúgók és provokátorok

Míg az előbbi csak fülel és jelent,

Addig a másik aktív, és hülyeségre bíztat,

Lenyuszizva vakmerő tettekre ragadtat,

Hogy felsüljél, lebukjál, elveszél...

Kétvállon – tus

A zsarnokság akkor győzött le véglegesen,

Amikor eszmélnél, de eszme csak az övé jut eszedbe,

Amikor már érte születesz-nevelődész, neki tapsolsz,

Amikor belopózik a nászágyadba és szerelmi ölelésedbe,

S majdan ott áll sírodnál: megmondja, hogy ki voltál...

*

Irgalmatlan nővér

Aki úgy bánik veled, mint egy szadista smasszer

A legjobban jársz, ha semmivel nem „zaklatod”,

Csak szépen fekszel a kórházi ágyadba (ha jutott...)

*

Megbecstelenítve

Felszabadító orosz katonák erőszakolták meg -

Esetleg a szerelemednek is végig kell néznie ezt.

Leégések

Amikor leég a bőröd

Amikor anyagilag leégsz

Amikor leégetnek a barátaid előtt

S amikor megszégyenülsz és ezért ég az arcod

*

Önkielégíthetetlen

Kinek mondhat Robinzon viccet?

És ő vajon kinek a tréfálkozásán kuncoghat?

Esetleg a majmok csúfondáros viselkedésén...

*

Kipróbálatlan

Ha csak egy napra helyet cserélhettél volna,

S megtapasztalhattad volna a királyfi lét keservét,

Akkor holtig boldogan élvezhetted volna koldusságod

(de ugyanezt megtehetted volna olyan formán is,

hogy kellő empátiával és fantáziával könyvet olvasol erről)

Végletesen választó

Egy hosszú ideig nagyon válogatsz,

Neked senki nem jó, minden kérő kikoszarazva,

Majd egyszercsak nagy hirtelen pánikba esel,

és elmész az első emberrel, aki hajlandó megkérni...

*

Eris almája

Begurítják, s kitör a viszály

Pl. hogy ki a legszebb a nők közül

(anno ezért tört ki a trójai háború)

*

A bűnösség vélelme

Elegendő a puszta gyanú,

bármely polgár perbe fogható és meghurcolható,

ha nem tudja minden kétséget kizáróan

ártatlanságát bizonyítani...

★

Kiválasztás

Az ország vezetőit

a legjobb pókerjátékosok közül választják,

akik szemrebbenés nélkül tudnak blöffölni...

*

Kiszolgáltatva

A tömegpusztító fegyverek indítóállomásán

egy majom bezárta magát az indítógombokhoz

és mi csak kívülről izgulunk.

hogy éppen mihez támad kedve,

s mikor tör ki az első és utolsó atomháború...

*

Nincs otthonom

mire hazajövök már semmi nincs a helyén,

vadidegen, ismeretlen emberekbe ütközök,

akik méltatlankodva megütköznek rajtam

és hívatlan vendégként bánnak velem...

Fentről alá...

Előbb magasra felemelnek,

egy kicsit belekóstolsz a jóba,

majd hirtelen, ok nélkül elejtenek,

s mélyebbre zuhansz, mint az eredeti helyzeted...

*

J. Attila panasza

Te ugrottál volna egy jó szóra nyomban,

de a legjobb eset az volt,

amikor nem szidtak vagy vertek össze,

s nem gúnyneveden szólítottak...

*

Növekvő feszültség

Időzített bomba – kezdődik a végső visszaszámlálás

*

Metamorfózis

Csodagyerekből hülyegyerek –

Csodás átváltoz(tat)ás az iskolákban

*

Fattyú

A szerelemgyereket

Zabigyereknek gúnyolják,

Egy életen át megbélyegzik

Kísérleti patkány

A vezetőd és szellemi elited

nem a saját bőrét viszi a vásárra

Inkább a te farkaddal veri a csalánt?

*

Kiválatlan

Ha elrabolnak

és pénzt vagy életet alapon

váltságdíjat követelnek érted

(vagy túszként, biztosítékként átadnak)

*

Kínzómasterem

Csak aki közelről és régóta ismer engem,

az tudja, hogy mi az érzékeny pontom.

És ráadásul: ha velem él,

s minden nap ki vagyok neki szolgáltatva

s ráadásul tőle pont az ellenkezőjét várom...

Tudathasadás

Kettős nevelés és oktatás

Otthon és az ún. második otthon: iskola

Megtanulsz jellemdeformálóan öncenzúrázni.

Elvesztet bizalmad a szüleidbe, vagy tanáraidba?

*

Unisex

Lányos fiúk és fiús lányok

Hermafrodita külső és belső

Isten hímnős – hasonlítsunk rá?

*

Siettetés – beragadás

Koravén gyerekek, infantilis felnőttek

Az egyik kiskorában már családfenntartó,

A másik meg túl a harmincon mamahotel lakó....

Lefüggönyözve

Asszony verve jó?

És a férfi- és gyerekbántalmazások.

Családon belüli verbális agresszió, erőszak és gyilk.

*

Róka-gólya vendégség

A pokolban és a mennyben is

olyan óriási, hosszú kanalak vannak,

hogy képtelenség velük enni -

*

Manifeszt és látens szerep

Az iskolarendszer ma konzerválja,

sőt erősíti a társadalmi különbségeket -

ez kontraproduktívnak mondható,

vagy csak beteljesíti titkos küldetését?

Megtörni a lelket

A katonaság nem volt hatékony,

nem lettünk minőségi hadrafoghatók?

De talán nem is ez volt a fő célja,

hanem inkább a fiatal vadcsikók betörése...

*

Áldozat vagy tettes

Kabátlopási ügybe keveredni -

téged loptak vagy te loptál...?!

*

Lakásmúzeum

Rezervátum és skanzen -

vagy egy itt és most élő faluközösség...

*

Ingyen cirkusz

Szabadúszó vagyok,

de nincs megtöltve a medence...

*

Detonáció

Más gyereket nevelni –

de csak a gyerek halála előtt derül ki

(Kosztolányi drámai novellája - megfilmesítve)

Hitetlen

Hitetlen, mint a bormérő.

Hitetlen, mint a kalmár.

Hitetlen, mint a pogány.

Hitetlen, mint a szabó. (Lop a posztóból.)

Hitetlen, mint a zsidó.

Hitetlen Tamás.

*

Maga ügyében senki sem hiteles tanú

*

Szegénynek se pénze, se hitele.

*

Kutyahazugságnak eb a hitele.

Nem kell minden szó szelének hitelt adni.

*

Ha eszed van, adósságot ne csinálj, elveszted a hitelt.

*

Hallotta hírét, mint Fóris a hiszekegyistennek. (Teológus a papi vizsgálaton egy szót sem tudott.)

*

Hirtelen munka sohse volt jó.

Hirtelen szerelem. (Nem állandó.)

Mely szélvész hirtelen támad, hirtelen elenyészik.

*

Minden hirtelen változás veszedelmes.

*

Hirtelenség, harag, semmi jót nem farag.

Hirtelenség megárt, sietség hozhat kárt.

*

Nehéz hirtelen meggazdagodni.

(Becsületes úton.)

Hirtelen gazdaggá semmi jámbor nem lett.

*

Nehezen híresek ott a holtak, a hol élők nincsenek

*

Hír

Hírharang a városban.

Hírharangot húztak neki. (Hírbe hozták.)

Nem kell nála nagyobb hírhordó.

Hírmondó fecske tavaszt énekel.

Hírmondó sem maradt. (Mind elvesztek.)

*

Hipp-hopp! ott legyek, a hol magam akarom.

*

Nem mind hintó, ami hintáz.

*

Szállj le barát a hintáról, nem a pénzed ára.

*

Port hint a világ szemébe.

*

Ki mindenbe kap, mindenben himpellér.

*

Verje meg a hólyagos himlő.

*

Ne hímezd, ne hámozd, mondd ki igazán.

*

Híg

Híg, mint a halászlé.

Híg, mint a kaszás lé.

Híg, mint a koldus leves. (Rántott leves.)

Híg mint a savó.

Híg mint az esztelennek veleje.

Olcsó húsnak híg a leve.

(A mi olcsó, nem ér sokat.)

Hideglelés.

Debreceni hideglelésben szenved. (Hízik.)

Mindennapi hideglelés hagymázt szül.

Roszzabb a harmadnapos hideglelésnél.

Sápadt mint a hideglelte.

Újság hasamba, hideglelés bokorba.

(Újságszámba menő étel evésekor mondják.)

*

Ha tüzesen kezdéd, hidegen ne végezd.

*

Futó ellenségnek arany híd.

Hunyadi János.

*

Hibázni.

Boldog ember, ki nyelvével nem hibáz.

Egy hibázik a szegényben

Ha a jövődőt tudnánk, kevesebbet hibáznánk.

Habár hibáztál, miért nem vigyáztál.

Hibázni emberi dolog.

Jobb kétszer kérdezni, mint egyszer hibázni.

Ne szégyelld beismerni, ha hibáztál.

Nincsen puska, a ki nem hibázott.

Országútját is el lehet hibázni.

*

Hebehurgya

Hiányzik egyik kereke.

*

A játék hiányossága, a gyermek szomorúsága.

*

Minden hiábavalóságért más országba ne menj.

*

Ne szánd a papolót, egy miatyánkot sem mond hiába.

*

Hiába.

Hiába szapulod a szerecsent.

Hiába szépítik, a mi rút.

Hiába festik szép festékkal az ördögöt.

*

Ha ma egy órát hiába elmulasztottál,

holnap egész nap fel nem találod.

*

A cigány sem rágja a dögöt hiába.

(Hanem mert mása nincs.)

*

Mindennek híjával van, kinek pénze nincs.

*

Csak egy híjával van az esztelen.

*

Bölcs/jámbor is hétszer botlik napjában.

*

No ez a hét jól kezdődik.

(Mondotta a cigány, kit hétfőn vittek akasztani.)

*

Két asszony heti vásár, három országos.

*

Se hete, se hava, már is parancsol.

Se hete, se hava, már is szemrehányó.

*

Csizmadialegénynek,

jól van dolga szegénynek:

hat krajcár jár egy hétre, az is kevés csirizre.

*

A heti próbát sem állotta ki.

(Rossz szolga.)

*

Hevet-havat összehord.

(Meleget-hideget, összevissza beszél.)

*

Mint a disznó, csak fertőben hever.

Heverő ember szerencsáját is elheveri.

Heverő testben bujdosik az elme.

*

A szerszám heverve rozsdásodik meg.

/span style=